

Pääkirjoitus: ”For the times they are a-changing?”

Bob Dylanin tunnettu kappale tuli hiljattain etsimättä mieleen kun samalle päivälle osui kaksi perinteistä taloudellista ajattelua ravistellutta uutista.

Helsingissä EU-maiden korkeat edustajat yrittivät parhaansa mukaan saada otetta hyvinvointitaloudesta, economy of well-being, ja lanseerata sitä pitkän ajan talouspolitiikan ohjenuoraksi. Erinomainen alku, tartuntapintaa löytyy moneen suuntaan, silti hyvinvointitalouden idea vaatii vielä jalostamista, onneksi työtä riittää. (1)

Kansainvälisen talouseliitin johtava lehti Financial Times hätkähdytti lukijat uudella, korkean profiilin linjauksellaan ”it is time for a reset capitalism”, ja ehdottamalla markkinakapitalismin tavoitteiden ja toimintaperiaatteiden perusteellista uudelleen arviointia. (2)

Hyvinvointitalous ja kapitalismin resetointi heijastavat kasvavaa kritiikkiä talouspolitiikan perusoppeja kohtaan ja tarvetta löytää yhteiskuntaa vakauttava kompromissi talous- ja hyvinvointipolitiikan välille.

Hyvinvointitalous etsii vielä käsitteellisesti itseään, mutta sen syntymässä olevan perusajatuksen voi yksinkertaistaen tiivistää näin: ”ihmiset eivät ole taloutta varten, vaan talous on ihmisiä varten”. Ihmiset on palautettava politiikan keskiöön.

Talouspolitiikassa ihmisten hyvinvointi on nostettava etusijalle. Taustalla on perinteisestä talouspolitiikasta ”talouskasvu ensin ja jakovara myöhemmin” poikkeava näkemys siitä miten hyvän kierre syntyy. Ihmisten hyvinvointi edistää taloudellista kasvua, yhteiskunnan vakautta ja kriisien sietokykyä. Taloudellinen kasvu taas mahdollistaa investoinnit väestön hyvinvointiin, terveyteen ja koulutukseen. Hyvinvointipolitiikkaa ja talouspolitiikkaa pitää käsitellä ja niistä päättää yhdessä - toinen ei loista ilman toista.

Hyvinvointitalous koostuu ainakin investoinneista väestön terveyteen, koulutukseen ja osaamiseen, se pitää sisällään myös toimivan sosiaaliturvan ja tasa-arvon edistämisen, erityisesti naisten aseman parantamisen. (3)

Melko itsestään selviä asioita, mutta tavallisesti erillisinä ja talouspolitiikasta irrallisina päätettäviä kysymyksiä. Hyvä terveys edistää taloudellista kasvua, parantaa tuottavuutta ja ansioita. Korkea koulutus ja osaaminen piristävät taloudellista kasvua pitkällä aikavälillä ja parantavat ansiotasoa. Kattava sosiaaliturva ja toimivat turvaverkot auttavat ihmisiä

suhtautumaan luottavasti tulevaisuuteen, ne ovat yhteiskuntaa koossa pitävä voima ja samalla tukevat myös talouskasvua. Samaan suuntaa vaikuttaa myös miesten ja naisten tasa-arvon edistäminen.

Financial Timesin linjaus heijastaa jossain määrin samankaltaisia näkemyksiä. Lehden mukaan pelkkä voiton maksimointi ja osakkeenomistajien etujen ajaminen eivät enää yksin riitä yritystoiminnan motiiveiksi ja talouselämän kukoistuksen ja yhteiskuntajärjestelmän vakauden perusteiksi ja turvaamiseksi. Tarvitaan laajempaa näkemystä yritystoiminnan tavoitteista, joku voisi laventaa tavoitteiston myös tutun yhteiskuntavastuun suuntaan.

Näyttää siltä että talouspolitiikassa on käynnistymässä vähittäinen paradigman muutos? Ymmärrys hyvinvointitaloudesta syvenee vuosien saatossa ja saanee taustatukea Financial Timesin käynnistämästä keskustelusta kapitalismin pelastamiseksi.

Markku Pekurinen
Osaston johtaja
Järjestelmät
etunimi.sukunimi@thl.fi

Lisää tietoa:

- (1) [Hyvinvointitalouskonferenssi: Suomi haluaa lisätä hyvinvoinnin ja talouskasvun yhteenkuuluvuutta EU:ssa](#)
- (2) [Financial Times](#)
- (3) [The Economy of Well-Being](#)